

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vapaaehtoisten yksilöllisten eläkevakuutusten verotusta koskevien tuloverolain säännösten voimaantulosäännöstä täsmennettäväksi siten, että ennen 1 päivää tammikuuta 2005 otetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähen-

nyskelpoisia sen estämättä, että vakuutus voidaan vakuutus sopimuksen mukaan takaisinostaa myös vakuutetun puolison työttömyyden perusteella.

Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vapaaehtoisten yksilöllisten eläkevakuutusten maksujen vähennysoikeus tuloverotuksessa on haluttu kohdistaa vain eläkesääntämiseen. Sen vuoksi maksujen vähennysoikeuden edellytyksenä on, että eläke voidaan vanhuuseläkkeenä maksaa vasta vakuutetun täytettyä säädetyn iän. Eräissä tilanteissa vakuutuksen ottajalla on kuitenkin oikeus irtisanoa vakuutus ennen eläkeikää ja saada vakuutuksen takaisinostoarvo, jota verotetaan niin kuin eläkettä.

Yritys- ja pääomaverouudistuksen yhteydessä muutettiin vapaaehtoisten eläkevakuutusten tuloverotusta koskevia säännöksiä. Vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuutta koskevia tuloverolain (1535/1992) säännöksiä muutettiin muun ohessa siten, että eläkeikää korotettiin ja tuloverolakiin otettiin siitä aiemmin puuttuneet säännökset takaisinostoperusteista. Vuoden 2005 alusta voimaan tulevan tuloverolain 54 d §:n 2 momentin mukaan vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on, että vakuutus sopimuksen mukaan vakuutusta ei voida ennen 62 vuoden eläkeikää takaisinostaa muilla vakuutetun olosuhteisiin liittyvillä perusteilla kuin vakuutetun vähintään vuoden kestäneen työttömyyden tai pysyvän työkyvyttömyyden, puolison kuoleman tai avioeron perusteella.

Esityksen valmistelun yhteydessä oli mahdollisena takaisinostoperusteena esillä myös puolison työttömyys, joka on verotuskäytännössä hyväksytty takaisinostoperusteeksi. Koska säästösunnan nostamista vasta määrään saavuttamisen jälkeen haluttiin verotuen edellytyksenä korostaa, verotukseen liittyvät takaisinoston edellytykset joiltakin osin tiukkenivat. Oikeus nostaa säästettyjä varoja ennen eläkeikää kumman tahansa puolison työttömyyden perusteella voisi nykyisissä työmarkkinaolosuhteissa johtaa eläkesääntämisen luonteen muuttumiseen eräänlaiseksi perhekohtaiseksi työttömyysvakuutukseksi. Puolison työttömyyttä ei tämän vuoksi sisällytetty säännöksiin takaisinoston perusteena.

Tuloverolain säännösten voimaantulosäännöksiin sisältyy säännöksiä, joilla on pyritty muun ohessa siihen, että vakuutus sopimuksen osapuolille jäisi riittävä aika tarvittaessa muuttaa ennen hallituksen esityksen antamista tehtyjä vakuutus sopimuksia. Viimeistään 5 päivänä toukokuuta 2004 otettuihin vakuutuksiin sovelletaan aiempien säännösten mukaista eläkeikää vielä verovuosina 2005—2009. Vähennysoikeuden säilyttämiseksi vuoden 2009 jälkeen on vakuutus sopimuksen mukaista eläkeikää koskeva sopimusehto muutettava. Voimaantulosäännöksiä laadittaessa jäi huomiotta se, että useimmissa tehdyissä vakuutus sopimuksissa on sopimuksen irtisanomisperusteena mainittu lisäksi puolison työttömyys. Asiaa ei myöskään tuotu

esille asiantuntijakuulemisen yhteydessä lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn aikana, vaikka voimaantuloon liittyvät kysymykset muutoin olivat keskeisesti esillä. Maksujen vähennysoikeuden säilyminen näissä tilanteissa edellyttäisi sopimuksen muuttamista siten, että puolison työttömyys takaisinoston perusteena poistettaisiin sopimuksesta. Tähän ei ole käytännössä edellytyksiä siten, että muutetut sopimusehdot voisivat olla voimassa vuoden 2005 alusta, jolloin uudet maksujen vähennysoikeutta koskevat säännökset tulevat voimaan.

Tämän vuoksi ehdotetaan tuloverolain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännökseen lisättäväksi uusi 11 momentti, jonka mukaan ennen 1 päivää tammikuuta 2005 otetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia sen estämättä, että vakuutus voidaan vakuutus sopimuksen mukaan takaisinostaa myös vakuutetun puolison työttömyyden perusteella. Koska asia ei ole eläkepoliittiselta kannalta keskeinen, vähennysoikeus koskisi myös vuoden 2009 jälkeistä aikaa.

Selvyyden vuoksi ehdotettuun voimaantulosäännökseen otettaisiin lisäksi mainita siitä, että näissä takaisinostotilanteissa ei sovellettaisi 34 a §:n 4 momenttia, jonka mukaan

suoritus, joka maksetaan 54 d §:n 2 momentin vastaisesti, luetaan tuloksi 50 prosentilla korotettuna.

2. Vaikutukset

Tuloverolain voimaantulosäännöksen muuttaminen on luonteeltaan tekninen oikaisu. Muutos mahdollistaa vähennysoikeuden säilymisen niiden sopimusten osalta, joissa puolison työttömyys on mainittu takaisinostoperusteena.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

4. Voimaantulo

Voimaantulosäännöksen muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan käsiteltäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

tuloverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tuloverolain muuttamisesta 20 päivänä elokuuta 2004 annetun lain (772/2004) voimaantulosäännökseen uusi 11 momentti seuraavasti:

Ennen 1 päivää tammikuuta 2005 otetun vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia sen estämättä, että vakuutus voidaan vakuutus sopimuksen mukaan takaisinostaa myös vakuutetun puolison työttömyyden perusteella. Tällöin ei sovelleta, mitä 34 a §:n 4 momentissa säädetään. Vakuutus katsotaan otetuksi, kun va-

kuutus sopimuksen mukaisia maksuja on alettu maksaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2005.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Antti Kalliomäki*